

แบบจำลองความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในการมุ่งเน้นการเป็น
ผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ*

A CASUAL RELATIONSHIP MODEL OF FACTORS AFFECTING
ENTREPRENEURSHIP FOCUS AND BUSINESS PERFORMANCE OF FOOD
ENTREPRENEURS IN BANGKOK

นริศรา ทองจันทร์, วิชิต อุ๋อัน

Narisara Thongchan, Vichit U-On

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Sripatum University

Corresponding Author E-mail: jj.thongchan@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ ด้านภาวะผู้นำ ด้านสภาวะแวดล้อมเชิงพลวัต ด้านความหลงใหลในการประกอบการ และอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานธุรกิจ เพื่อสร้างแบบจำลองความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ โดยการวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (Multi-Phase Mixed Method) โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ จำนวน 400 ราย ซึ่งมีแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตรฐาน 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 และข้อคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) โดยโปรแกรม LISREL ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยเชิงสาเหตุ ด้านภาวะผู้นำ ด้านสภาวะแวดล้อมเชิงพลวัต ด้านความหลงใหลในการประกอบการ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ และค่าความกลมกลืนของแบบจำลอง ได้แก่ ค่าดัชนี $\chi^2/df = 1.403$, CFI = 1.00, GFI = 0.98, AGFI = 0.95, RMSEA = 0.010 และ SRMR = 0.015 ดังนั้นจึงเป็นการยืนยันความเหมาะสมกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของแบบจำลองความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ

คำสำคัญ : การมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ; ผลการดำเนินงานธุรกิจ; ผู้ประกอบการธุรกิจอาหาร

* Received June 22, 2020; Revised July 8, 2020; Accepted July 15, 2020

Abstract

The objectives of this research article were to study leadership, dynamic environment, and entrepreneurial passion as antecedents and effects of entrepreneurship focus and business performance of food entrepreneurs in Bangkok, as well as to construct a casual relationship model of factors affecting entrepreneurship focus and performance of food entrepreneurs in Bangkok. This research approved multi-phase mix method by using 400 questionnaires measuring 5-point Likert scale with Cronbach's alpha coefficient = 0.94 from food entrepreneurs in Bangkok. Data analysis were conducted by LISREL to construct a structural equation modeling (SEM), together with content analysis of in-depth interview, in order to confirm the results. According to the results, the relationship of leadership, dynamic environment, and entrepreneurial passion presented positive effect to entrepreneurship focus and business performance of food entrepreneurs in Bangkok. Moreover, the results extracted were $\chi^2 / df = 1.403$, CFI = 1.00, GFI = 0.98, AGFI = 0.95, RMSEA = 0.010, and SRMR = 0.015. Which explained good fit of the model. Thus, a casual relationship model of factors affecting entrepreneurship focus of food entrepreneurs in Thailand was affirmative.

Keywords: Entrepreneurship Focus; Business Performance; Food Entrepreneurs

บทนำ

ในระยะเวลาเพียงหนึ่งทศวรรษ อัตราการเติบโตของจำนวนประชากรโลกมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมากและยังมีแนวโน้มอัตราการเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นจำนวนมากถึงหนึ่งพันล้านคนในทุกสิบปีตามการคาดการณ์ขององค์การสหประชาชาติ มีผลให้ความต้องการในการอุปโภคและบริโภคย่อมเพิ่มสูงขึ้นเช่นเดียวกัน และมีการคาดการณ์ว่าจำนวนความต้องการบริโภคอาหารจะเพิ่มขึ้นอีกเป็นอย่างมากในอนาคตตามการประมาณการจำนวนประชากร โดยมูลค่ารวมในปี พ.ศ. 2563 มีการประมาณการณ์ว่าจะสูงถึง 3.99 ล้านล้านเหรียญสหรัฐอเมริกาและมีอัตราการเติบโตถึง 4% เช่นเดียวกับในประเทศไทยมูลค่ารายได้รวมของสินค้าประเภทร้านอาหารมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเกือบสามเท่าตัวในระยะเวลาเพียง 10 ปี อ้างอิงจากดัชนีการค้าปลีก พ.ศ. 2552-2562 นอกจากนี้ธุรกิจ

ร้านขายปลีกอาหารยังมีมูลค่าสูงเป็นอันดับที่สาม โดยมีกรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่มีรายได้จากธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มสูงสุดเป็นอันดับหนึ่งในประเทศถึง 208,088 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2562 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงนับว่าเป็นธุรกิจที่มาแรงอันดับต้นๆ ของประเทศไทยที่มีโอกาสและศักยภาพในการเติบโต สร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ประเทศชาติได้ในระยะยาว

อย่างไรก็ตามแม้ว่าธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่มจะมีศักยภาพในการเติบโตสูง และมีผู้ประกอบการหน้าใหม่มากมายเล็งเห็นโอกาสและเข้ามาลงทุนในธุรกิจนี้ แต่ก็เช่นเดียวกับธุรกิจอื่นๆที่มีผู้นำพาธุรกิจให้อยู่รอดและเติบโตฝ่าอุปสรรคไปได้ และก็มีผู้ที่สำเร็จจำต้องปิดกิจการขาดทุนกันไปก่อน ดังรายงานการเลิกประกอบกิจการของธุรกิจประเภทภัตตาคาร/ร้านอาหาร ที่มีการเลิกประกอบกิจการมากเป็นอันดับที่ 3 ในปี พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2562 จากข้อมูลสถิติโดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งการเติบโตและการล้มเลิกกิจการที่มีตัวเลขเพิ่มสูงขึ้นในอันดับต้นๆที่มีความสวนทางกัน ทั้งยังจำนวนเงินหมุนเวียนในธุรกิจนับแสนล้านบาท ทำให้ธุรกิจอาหารเป็นที่น่าจับตามองในทั้งในแง่ของด้านการศึกษาและในแง่ของความท้าทายทางธุรกิจเป็นอย่างสูง

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นโอกาสและปัญหาในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการร้านอาหาร และสนใจที่จะทราบว่าอะไรเป็นเหตุให้ผู้ประกอบการตัดสินใจขยายการลงทุนและคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่จะสามารถนำพาธุรกิจให้ประสบความสำเร็จได้จะต้องเป็นอย่างไรเพื่อสร้างแบบจำลองของปัจจัยเชิงสาเหตุในการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ และนำไปสู่การทบทวนวรรณกรรมตามแนวคิดของการเป็นผู้ประกอบการ พบว่านักวิจัยหลายท่านได้ทำการศึกษาเพื่อพัฒนาแนวคิดที่จะอธิบายถึงการเป็นผู้ประกอบการในแง่มุมมองที่ต่างกัน อันเกิดจากผลลัพธ์ของการรวมกันจากตัวบุคคล องค์กร หรือปัจจัยทางสภาวะแวดล้อมที่มีอิทธิพลทำให้เกิดการเป็นผู้ประกอบการ หากแต่ยังไม่มีข้อสรุปถึงกระบวนการหรือคำอธิบายที่ครอบคลุมปรากฏการณ์ที่จะสามารถแจกแจงความเป็นผู้ประกอบการได้อย่างครบถ้วน และนำไปสู่การศึกษาด้านทฤษฎีความเป็นผู้ประกอบการในวงกว้าง รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นผู้ประกอบการและผลประกอบการเช่นกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำ สภาวะแวดล้อมเชิงพลวัต และความหลงใหลในการประกอบการ ที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ

2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านภาวะผู้นำ สภาวะแวดล้อมเชิงพลวัต และความหลงใหลในการประกอบการ ที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ

3. เพื่อสร้างแบบจำลองความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (Multi-Phase Mixed Method) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาผู้ประกอบการธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ ที่ขึ้นทะเบียนนิติบุคคลกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ และมีสถานะยังดำเนินการอยู่ โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ตามกฎแห่งความชัดเจน (Rule of thumb) ตัวแปรสังเกตได้ในแบบจำลองจำนวน 17 ตัวแปร จำนวนตัวอย่างที่มีความเหมาะสมเพียงพอจึงควรมีอย่างน้อย $10 \times 17 = 170$ ถึง $20 \times 17 = 340$ แต่จำนวนตัวอย่างขั้นต่ำที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยเครื่องมือการวิเคราะห์สถิติสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) คือ 400 ราย ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำเป็นผู้ประกอบการธุรกิจอาหารในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ราย ซึ่งมีจำนวนมากเพียงพอที่จะสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล (วิชิต อ้วน, 2553)

ในการศึกษางานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้วิจัยได้เลือกใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นกลุ่มผู้บริหารระดับสูง เจ้าของกิจการ ผู้มีความรู้ความชำนาญด้านการเป็นผู้ประกอบการเพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 ราย

เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทบทวนวรรณกรรมของแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ที่ได้รับความเชื่อถือ ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประกอบการธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ เพื่อวิเคราะห์หาตัวแปรและปัจจัยต่างๆที่นำมาศึกษา ว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องในบริบทประเทศไทยอย่างไร และนำมาร่างข้อคำถามในการวิจัยเชิงคุณภาพ ร่วมกับการสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) ในการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ด้วย

เกณฑ์แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ จากเห็นด้วยมากที่สุด = 5 ถึงเห็นด้วยน้อยที่สุด = 1 โดยการดัดแปลงจากมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) และผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยการนำส่งแบบสอบถามที่ได้พัฒนาขึ้นมาให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาชีพ และผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ จำนวน 11 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยได้ค่า IOC มากกว่า 0.50 และดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนการวิเคราะห์เชิงปริมาณ เป็นการดำเนินการวิจัยในรูปแบบ Survey Research โดยผู้วิจัยได้ติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) จากกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจอาหารในเขตกรุงเทพมหานครด้วยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 750 ฉบับ และได้รับการตอบกลับเป็นจำนวน 400 ฉบับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 53.30 ในส่วนวิธีเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองแบบเผชิญหน้ากันและทางโทรศัพท์ โดยมีระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2563 – มิถุนายน พ.ศ. 2563

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคทางสถิติที่เป็นสถิติพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ด้วยการประเมินแบบจำลองการวัด เพื่อตรวจสอบความเที่ยงของตัวแปร และการตรวจสอบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นและแบบจำลองโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) และนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงปริมาณมาสรุปเป็นแบบจำลองทางสถิติ ร่วมกับการวิเคราะห์โดยการบรรยายเชิงพรรณนา (วิเคราะห์เนื้อหา, Content Analysis) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อยืนยันแบบจำลองและความสอดคล้องของข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถนำเสนอผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา การพัฒนาแบบจำลองความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของธุรกิจอาหารในประเทศไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ สภาวะแวดล้อมเชิงพลวัต และความหลงใหลในการประกอบการ ที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ

1.1) ภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อความเป็นผู้ประกอบการ มีค่า t-value เท่ากับ 2.34 ซึ่งมีค่ามากกว่า ค่าสถิติที่ (t-value) คือ 1.96 จึงสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.2) ภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานธุรกิจ มีค่า t-value เท่ากับ 5.10 ซึ่งมีค่ามากกว่า ค่าสถิติที่ (t-value) คือ 2.56 จึงสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

1.3) สภาวะแวดล้อมเชิงพลวัตมีอิทธิพลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ มีค่า t-value เท่ากับ 2.03 ซึ่งมีค่ามากกว่า ค่าสถิติที่ (t-value) คือ 1.96 จึงสรุปได้ว่า สภาวะแวดล้อมเชิงพลวัตมีอิทธิพลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

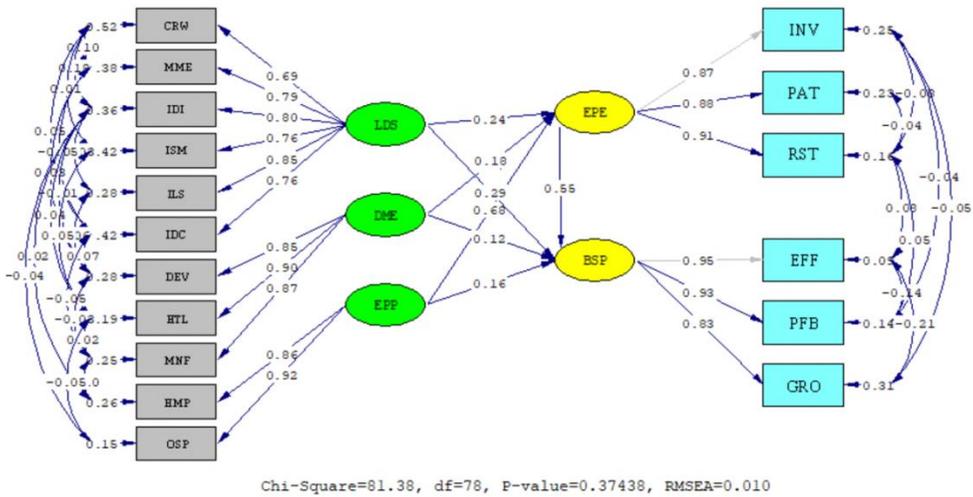
1.4) สภาวะแวดล้อมเชิงพลวัต (Dynamic Environment) มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานธุรกิจ มีค่า t-value เท่ากับ 2.54 ซึ่งมีค่ามากกว่า ค่าสถิติที่ (t-value) คือ 1.96 จึงสรุปได้ว่า สภาวะแวดล้อมเชิงพลวัตมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.5) ความหลงใหลในการประกอบการมีอิทธิพลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ มีค่า t-value เท่ากับ 4.82 ซึ่งมีค่ามากกว่า ค่าสถิติที่ (t-value) คือ 2.56 จึงสรุปได้ว่า ความหลงใหลในการประกอบการ มีอิทธิพลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

1.6) ความหลงใหลในการประกอบการมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานธุรกิจ มีค่า t-value เท่ากับ 5.60 ซึ่งมีค่ามากกว่า ค่าสถิติที่ (t-value) คือ 2.56 จึงสรุปได้ว่า ความหลงใหลในการประกอบการมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

1.7) การมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานธุรกิจ มีค่า t-value เท่ากับ 5.82 ซึ่งมีค่ามากกว่า ค่าสถิติที่ (t-value) คือ 2.56 จึงสรุปได้ว่า การมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2) อิทธิพลของปัจจัยด้านภาวะผู้นำ สภาวะแวดล้อมเชิงพลวัต และความหลงใหลในการประกอบการ ที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ

ภาพที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของแบบจำลองความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของธุรกิจอาหารในประเทศไทย

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อตัวแปรการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ (EPE) พบว่า ตัวแปรดังกล่าวได้รับอิทธิพลทางตรงจากภาวะผู้นำ (LDS) สภาวะแวดล้อมเชิงพลวัต (DME) และความหลงใหลในการประกอบการ (EPP) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรง 0.24, 0.18 และ 0.68 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปรผลการดำเนินงานธุรกิจ (BSP) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากภาวะผู้นำ (LDS) สภาวะแวดล้อมเชิงพลวัต (DME) และความหลงใหลในการประกอบการ (EPP) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.29, 0.12, 0.16 และ 0.55 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากภาวะผู้นำ (LDS) สภาวะแวดล้อมเชิงพลวัต (DME) และความหลงใหลในการประกอบการ (EPP) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.14, 0.11 และ 0.38 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01

3) ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกันกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าดัชนีความกลมกลืนทั้ง 6 ดัชนีที่ผ่านเกณฑ์การยอมรับ ได้แก่ ค่าดัชนี $\chi^2 / df = 1.403$, CFI = 1.00, GFI = 0.98, AGFI =

0.95, RMSEA = 0.010 และ SRMR = 0.015 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า โมเดลแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้างมีความเหมาะสมกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4) ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ตัวแปรและองค์ประกอบที่ได้นำมาศึกษาในแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ มีความสมบูรณ์ โดยเฉพาะในภาวะที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรงในตลาดธุรกิจอาหาร ทำให้ผู้ประกอบการต้องมีภาวะผู้นำที่จะสามารถนำพาสมาชิกและธุรกิจก้าวผ่านไปสู่ความสำเร็จให้ได้ พร้อมทั้งการวางนโยบายและแนวทางเพื่อตั้งรับความเปลี่ยนแปลงภายใต้สภาวะแวดล้อมที่มีความผันผวนแปรปรวนอยู่ตลอด แต่ในขณะเดียวกันก็มีโอกาสอยู่ในวิกฤต และก็ขึ้นอยู่กับผู้ประกอบการว่าจะสามารถใช้ความหลงใหลในการประกอบการ ความมีนวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อที่จะนำมาซึ่งความได้เปรียบทั้งในด้านการดำเนินงาน ด้านการตลาด ด้านสินค้าและบริการ อันจะนำไปสู่ผลการดำเนินงานธุรกิจตามเป้าหมายที่วางไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ สภาวะแวดล้อมเชิงพลวัต และความหลงใหลในการประกอบการ ที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ

การค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยและองค์ประกอบ จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำมาสังเคราะห์เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุและความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ และมีความสอดคล้องกับผลการศึกษา ดังนี้

1.1) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ และผลการดำเนินงานธุรกิจ โดยคุณลักษณะของภาวะผู้นำส่งผลโดยตรงกับการเป็นผู้ประกอบการและองค์ประกอบย่อยของการเป็นผู้ประกอบการในแต่ละด้านของผู้ประกอบการ และผลการดำเนินงานธุรกิจ (Phillips et al., 2013; Haase & Franco, 2017; Shafique & Kalyar, 2018; Boukamcha, 2019)

1.2) ความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะแวดล้อมเชิงพลวัต การมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ และผลการดำเนินงานธุรกิจ โดยสภาวะแวดล้อมเชิงพลวัตที่มีผลอย่างยิ่งต่อการเป็นผู้ประกอบการและการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร หรือกล่าวได้ว่ากิจกรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จขององค์กรอันเนื่องมาจากการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานธุรกิจ

เป็นผลมาจากลักษณะทางสภาวะแวดล้อมเชิงพลวัต (Miller & Friesen, 1978; Miller, 1988; Zahra, 1993; Lumpkin & Dess, 1996; Dess et al., 1997; Davis, 2007; Kearney et al., 2013; Bedi & Puri, 2019; Chen et al., 2020)

1.3) ความสัมพันธ์ระหว่างความหลงใหลในการประกอบการ การมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ และผลการดำเนินงานธุรกิจ จากการศึกษาที่ความหลงใหลมีผลเชิงบวกต่อการดำเนินกิจกรรมและผลลัพธ์ ทั้งยังส่งผลถึงความต่อเนื่องของการดำเนินกิจกรรมให้ เป็นไปจนบรรลุเป้าหมายทั้งระยะยาวและระยะสั้น รวมถึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลทางตรงกับการเป็นผู้ประกอบการและส่งผลเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตของกิจการ (Vallerand et al., 2003, 2007, 2015; Fisher, 2011; Stroe, 2017; Obschonka, 2019)

1.4) ความสัมพันธ์ระหว่างการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานธุรกิจ พบว่าคุณลักษณะและองค์ประกอบย่อยของการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการในแง่ของการมีนวัตกรรม การมุ่งเน้นการแสวงหาโอกาสและมีนโยบายเชิงรุก ร่วมกับการกล้าเสี่ยง ต่างส่งผลให้เกิดการพัฒนา ความสามารถในการแข่งขัน และยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานและมีผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจทั้งทางด้านการเงิน และด้านที่ไม่ใช่การเงิน (Wang & Yen, 2012; Engelen et al., 2015)

2) อิทธิพลของปัจจัยด้านภาวะผู้นำ สภาวะแวดล้อมเชิงพลวัต และความหลงใหลในการประกอบการ ที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ

2.1) ภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยเป็นอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.24 เป็นอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.24 และภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานธุรกิจ โดยเป็นอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.43 เป็นอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.29 และมีอิทธิพลทางอ้อม เท่ากับ 0.14 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Chen et al. (2015) ที่พบว่า ภาวะผู้นำมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการเป็นผู้ประกอบการอันเป็นตัวแปรแฝงและส่งผลทางตรงเชิงบวกกับผลการดำเนินงานของผลประกอบการด้านนวัตกรรมสินค้า

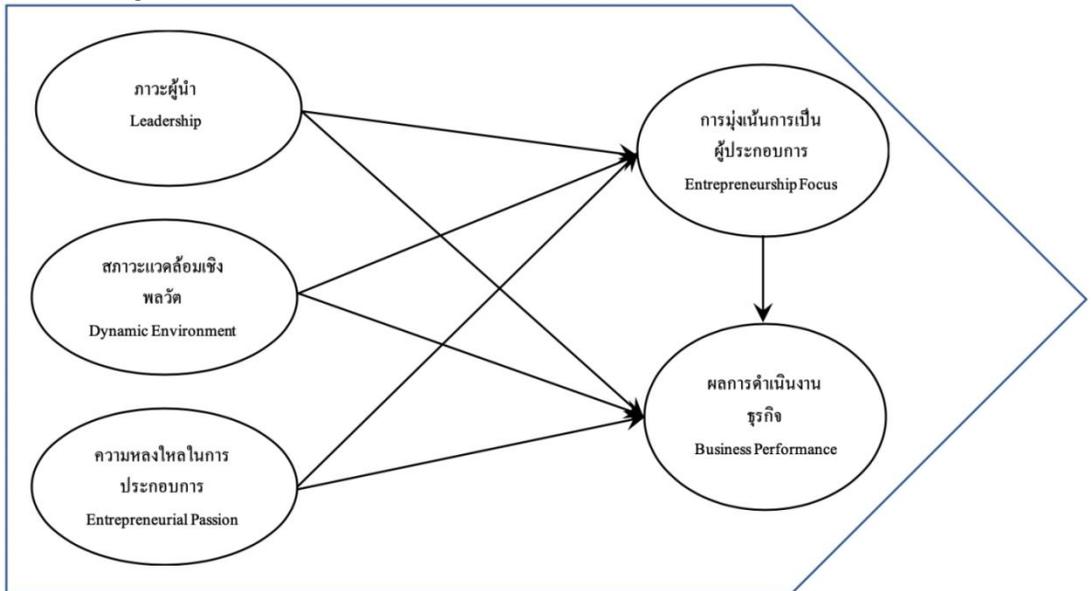
2.2) สภาวะแวดล้อมเชิงพลวัตมีอิทธิพลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยเป็นอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.18 และเป็นอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.18 และสภาวะแวดล้อมเชิงพลวัตมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานธุรกิจ โดยเป็นอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.23 เป็นอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.12 และเป็นอิทธิพลทางอ้อม เท่ากับ 0.11 ซึ่งสอดคล้องกับ Davis (2007) ที่ได้ผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ของสภาวะแวดล้อมเชิงพลวัตที่มีผลต่อการเป็นผู้ประกอบการและผลประกอบการโดยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-Analysis)

2.3) ความหลงใหลในการประกอบการมีอิทธิพลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยเป็นอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.68 และเป็นอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.68 และความหลงใหลในการประกอบการมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานธุรกิจ โดยเป็นอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.53 เป็นอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.16 และเป็นอิทธิพลทางอ้อม เท่ากับ 0.38 ซึ่งสอดคล้องกับ Stroe (2017) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความหลงใหลในการประกอบการและการเป็นผู้ประกอบการ ของผู้ประกอบการที่มีศักยภาพสูงในกรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมัน และได้ให้ความเห็นว่า หากความหลงใหลไม่ใช่คุณลักษณะเฉพาะบุคคล หากเป็นประสบการณ์อันโดดเด่นที่ได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ระหว่างกระบวนการก่อตั้งองค์กรตลอดจนความสำเร็จของผลการดำเนินงาน

3) แบบจำลองความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ

จากผลการวิเคราะห์ พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าไคร์-สแควร์มีค่าเท่ากับ 81.38 องศาอิสระเท่ากับ 78 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.37438 นั่นคือ ค่าไคร์-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.95 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.008 ซึ่งเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าแบบจำลองความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 2 แบบจำลองความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพมหานคร
ด้านขยายองค์ความรู้

1) สร้างองค์ความรู้จากการค้นพบข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับปัจจัยด้านภาวะผู้นำ สภาวะแวดล้อมเชิงพลวัต และความหลงใหลในการประกอบการ ที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานธุรกิจ จากแบบจำลองความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ

2) สร้างองค์ความรู้จากการค้นพบข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์และอิทธิพลของปัจจัยด้านภาวะผู้นำ สภาวะแวดล้อมเชิงพลวัต และความหลงใหลในการประกอบการ ที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานธุรกิจ จากแบบจำลองความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ

3) สร้างองค์ความรู้จากการค้นพบข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์และอิทธิพลของปัจจัยด้านภาวะผู้นำ สภาวะแวดล้อมเชิงพลวัต และความหลงใหลในการประกอบการ ที่ส่งผ่านการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการไปสู่ผลการดำเนินงานธุรกิจ จากแบบจำลองความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ

ด้านการบริหารจัดการในการประกอบการ

1) เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของธุรกิจอาหารในประเทศไทย นำไปวางแผน กำหนดนโยบาย และพัฒนากลยุทธ์ขององค์กร รวมทั้งเป็นแนวทางในการสร้างการเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลให้เกิดผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2) เพื่อให้ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านภาวะผู้นำ สภาวะแวดล้อมเชิงพลวัต และความหลงใหลในการประกอบการที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ในแบบจำลองความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของธุรกิจอาหารในประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการเป็นผู้ประกอบการและมีผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3) เพื่อให้ผู้ประกอบการและผู้บริหาร สามารถคาดการณ์ผลการดำเนินงานจากแบบจำลองความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของธุรกิจอาหารในประเทศไทย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

การสร้างแบบจำลองความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารในกรุงเทพฯ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามกับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจอาหารที่ได้ขึ้นทะเบียนนิติบุคคล และมีสถานะยังดำเนินการอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ดังนั้นผู้ที่จะนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของบริบทจากข้อจำกัดดังกล่าว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการวิจัยครั้งต่อไป อาจมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ หรือการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่ออัตราความอยู่รอดขององค์กร

2) ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจเพิ่มเติมการศึกษาบริบทของจังหวัดอื่นๆ ในประเทศไทย หรือการศึกษาเปรียบเทียบกับในแง่ความแตกต่างด้านภูมิศาสตร์ ประชากร หรือกลุ่มธุรกิจอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- วิจิต อุ๋อัน. (2553). *การวิจัยและการสืบค้นข้อมูลทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- Bedi, H. S., & Puri, G. (2019). Environment Uncertainty - Business Performance Relationship: Mediating Effect of Entrepreneurial Orientation. *International Journal of Recent Technology and Engineering*, 8(4), 3816-3820.
- Boukamcha, F. (2019). The Effect of Transformational Leadership on Corporate Entrepreneurship in Tunisian SMEs. *Leadership & Organization Development Journal*, 40(3), 286-304.
- Chen, X. et al. (2015). *The Oxford Handbook of Creativity, Innovation, and Entrepreneurship*. New York: Oxford University Press.
- Chen, Y. et al. (2020). Empirical Analysis of Environment, Resource and Individual Entrepreneurship Orientation. *The International Journal of Organizational Innovation*, 12(4), 280-295.
- Davis, J. L. (2007). *Firm-Level Entrepreneurship and Performance: An Examination and Extension of Relationships and Measurements of The Entrepreneurial Orientation Construct* (A Dissertation of Doctor of Philosophy). Texas: University of Texas.
- Dess, G.G. et al. (1997). Entrepreneurial Strategy Making and Firm Performance: Tests of Contingency and Configurational Models. *Strategic Management Journal*, 18(9), 677-695.
- Engelen, A. et al. (2015). Entrepreneurial Orientation, Firm Performance and The Moderating Role of Transformational Leadership Behavior. *Journal of Management*, 41(4), 1069-1097.
- Fisher, R. (2011). *Passion, Resilience, Obsession & Sustained Entrepreneurial Action: The Path to Entrepreneurial Success* (A Dissertation of Doctor of Philosophy). Victoria: University of Technology Victoria.
- Haase H., & Franco, M. (2017). Collective Entrepreneurship in Health Organizations: The Influence of Leadership. *European Conference on Innovation & Entrepreneurship*, 272-279.

- Kearney, C. et al. (2013). The Mediating Role of Corporate Entrepreneurship for External Environment Effects on Performance. *Journal of Business Economics and Management*, 14(1), 328-357.
- Lumpkin, G.T., & Dess, G.G. (1996). Clarifying the Entrepreneurial Orientation Construct and Linking It to Performance. *Academy of Management Review*, 21(1), 135-172.
- Miller, D. (1983). The Correlates of Entrepreneurship in Three Types of Firms. *Management Science*, 29(7), 770-791.
- _____. (1988). Relating Porter's Business Strategies to Environment and Structure: Analysis and Performance Implication. *Academy of Management Journal*, 31(2), 280-308.
- Miller, D., & Friesen, P. (1978). Archetypes of Strategy Formulation. *Management Science*, 24(9), 921-933.
- Obschonka, M. O. et al. (2019). Entrepreneurial Passion and Personality: The Case of Academic Entrepreneurship. *Frontier in Psychology*, 9.
- Phillips, J. M. et al. (2013). Is Entrepreneurship Guiding the Recovery of a Fractured Legal Industry? A Multi-Level Examination of Transformational Leadership, Entrepreneurial Orientation and Performance in The Legal Industry. *Journal of The International Council for Small Business*.
- Shafique, I., & Kalyar, M. N. (2018). Linking Transformational Leadership, Absorptive Capacity, and Corporate Entrepreneurship. *Administrative Science*, 8(9), 2076-3388.
- Stroe, I. S. (2017). *The Duality of Passion in Entrepreneurship* (A Dissertation of Doctor of Philosophy). Helsinki: Hanken School of Economics.
- Vallerand, R. J. et al. (2007). On the Role of Passion in Performance. *Journal of Personality and Social Psychology*, 75(3), 505-534.
- _____. (2003). Les Passions de l'Âme: On Obsessive and Harmonious Passion. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85(4), 756-767.
- _____. (2015). *The Psychology of Passion: A Dualistic Model*. New York, NY: Oxford University Press.

- Wang, H., & Yen, Y. (2012). An Empirical Exploration of Corporate Entrepreneurial Orientation and Performance in Taiwanese SMEs: A Perspective of Multidimensional Construct. *Total Quality Management*, 23(9), 1035-1044.
- Zahra, S. A. (1993). Environment, Corporate Entrepreneurship, and Financial Performance: A Taxonomic Approach. *Journal of Business Venturing*, 8, 319-340.